

بسم الله الرحمن الرحيم

فرهنگ لغات تخصصی

بیوتکنولوژی، ژنتیک و اصلاح نباتات

تدوین کنندگان:

دکتر همایون کانونی

عضو هیات علمی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

دکتر معروف خلیلی

عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور

مهندس امیر عزیزیان

کارشناس ارشد سازمان جهاد کشاورزی کردستان

سرشناسه: کانونی، همایون
عنوان و نام پدیدآور: فرهنگ لغات تخصصی بیوتکنولوژی، ژنتیک و اصلاح نباتات/ تدوین کران همایون کانونی، معروف خلیلی و
امیر عزیزیان

مشخصات نشر: تبریز: پرپور، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۳۹۰ ص: مصور، جدول، نمودار.

شابک: 978-600-7156-13-1

وضعیت فهرست‌نویسی: قیفا

موضوع: تکنولوژی زیستی -- واژه نامه‌ها -- انگلیسی

موضوع: گیاهان -- اصلاح نژاد -- واژه نامه‌ها -- انگلیسی

موضوع: زبان انگلیسی -- واژه نامه‌ها -- انگلیسی

شناسه افزوده: خلیلی، معروف

شناسه افزوده: عزیزیان، امیر، ۱۳۵۶ -

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳/۴۳۸/۱۶/۲۲۸ TP

رده بندی دیویی: ۶۶۰/۶۰۳

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۷۲۲۳۴

 انتشارات پرپور

نام کتاب: فرهنگ لغات تخصصی بیوتکنولوژی، ژنتیک و اصلاح نباتات

تدوین کنندگان: همایون کانونی - معروف خلیلی - امیر عزیزیان

ناشر: انتشارات پرپور

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۳

قطع و تعداد صفحه: وزیری/ ۴۹۲

تیراژ: ۲۲۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۶-۱۳-۱

قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان

سایت اینترنتی WWW.TAHABOOK.COM

پست الکترونیکی Email: entesharate_parivar@yahoo.com

نشانی ناشر و مرکز توزیع: تبریز- میدان شهرداری- روبروی ایستگاه مترو- تلفن: ۰۴۱-۳۵۵۵۵۲۵۰

پیشگفتار

طی سالیان اخیر علمی مانند ژنتیک، بیوتکنولوژی و اصلاح نباتات زندگی و معیشت صدها میلیون نفر از مردم جهان را بهبود بخشیده‌اند. هر چند علوم و تکنیک‌هایی مانند ژنتیک و بیوتکنولوژی از نیمه قرن بیستم شروع به شکل‌گیری و توسعه نمودند ولی اصلاح نباتات همزمان با شروع کار کشاورزی توسط انسان‌های نخستین آغاز شده است. از همان اوانی که کشاورز اولیه بذر گیاهان بهتر و قوی‌تر را برای سال بعد جمع‌آوری و کشت نمود اصلاح نباتات متولد گردید، ولی زمانی اساس ژنتیکی اصلاح نباتات به درستی درک شد که قوانین مندل مورد توجه قرار گرفت و این سوال مطرح شد که ژن‌ها چگونه به تنهایی و یا در هماهنگی با سایر ژن‌ها و محیط به یک فنوتیپ خاص منتهی می‌شوند.

اصلاح نباتات علم و هنر پیچیده‌ای است که از بسیاری از نظام‌های علمی و فناوریانه مانند زراعت، باغبانی، جنگلداری، تولید بدر، ژنتیک، ژنتیک مولکولی، بیوتکنولوژی، بیوشیمی، ژنتیک جمعیت، بیومتری، گیاهشناسی، سیتولوژی، سیتوژنتیک، اکولوژی، حفظ ذخایر ژنتیکی، و تکنیک‌های آزمایشگاهی بهره‌برده است. در چنین مبحثی غالباً یافتن معنی دقیق واژه‌ها، عبارات و تفسیر صحیح یک مفهوم خاص بسیار مشکل است. بسیاری از فرهنگ‌های تخصصی، عمیقاً بر تخصصی بودن تأکید نموده و استفاده از آن‌ها برای همگان میسر نیست و در همین راستا تلاشی برای تدوین و ارائه فرهنگ لغات عمومی‌تر در زمینه ژنتیک، بیوتکنولوژی و اصلاح نباتات انجام شده است.

در فرهنگ حاضر، علاوه بر واژه‌های تخصصی لغات، بر برخی معانی مشترک بین دیسیپلین‌های مختلف تأکید شده است. هدف از تهیه این کتاب این بوده است که نه تنها معانی عبارات ارائه گردند بلکه توضیح مختصری پیرامون واژه مورد نظر آورده شود. به عبارت دیگر این کتاب تنها یک فرهنگ لغت نیست و می‌تواند به عنوان کتابی کمک آموزشی نیز به کار گرفته شود. به منظور استفاده بهتر توسط دانشجویان، مدرسان و محققان این رشته‌ها، برخی روش‌های اصلاحی و اصطلاحات ژنتیکی بصورت شکل، جدول و نمودار در ضمیمه آخر کتاب گنجانده شده است.

کیفیت علمی این کتاب به اندازه تجربه و بضاعت تدوین‌کنندگان آن است و بدون شک عاری از نقص و ایراد نیست. موجب امتنان خواهد بود اگر اساتید معزز و دوستان گرامی با ارائه نظرات و پیشنهادات خود در رفع اشکالات و کامل‌تر کردن آن در چاپ‌های بعدی ما را یاری نمایند. در اینجا لازم است از مدیریت محترم انتشارات پریور تبریز که در کلیه مراحل چاپ کتاب همکاری بی‌شائبه‌ای با اینجانبان داشته و نهایت تلاش خود را در فراهم آوردن امکانات چاپ به کار بستند صمیمانه سپاسگزاری گردد.

دکتر همایون کانونی

دکتر معروف خلیلی

مهندس امیر عزیزیان

معرفی تدوین کنندگان این کتاب

دکتر معروف خلیلی، عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور مهاباد می باشد. ایشان سابقه عضویت در هیأت علمی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی را داراست و تألیفات متعددی در زمینه های تخصصی به ویژه ژنتیک و بیومتری از جمله تالیف چندین جلد کتاب، بیش از ۶۵ مقاله ارائه شده در مجلات علمی- پژوهشی و کنگره های داخلی و خارجی، و حدود ۴۱ طرح های تحقیقاتی ملی و استانی دارا می باشد. نامبرده لیسانس را از دانشگاه تهران و فوق لیسانس و دکترای تخصصی خود را در گرایش ژنتیک - بیومتری از دانشگاه تبریز اخذ نموده است.

دکتر همایون کانونی، عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی کردستان و دارای ۲۱ سال سابقه پژوهشی در سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی است. نامبرده مؤلف و مترجم دو کتاب تخصصی، بیش از ۵۰ مقاله ارائه شده در مجلات علمی- پژوهشی و کنگره های داخلی و خارجی، و حدود ۴۵ گزارش نهایی طرح های تحقیقاتی می باشد. ایشان فوق لیسانس خود را در رشته اصلاح نباتات از دانشگاه تبریز و دکترای تخصصی (اصلاح نباتات با گرایش ژنتیک بیومتری) را از دانشگاه تهران اخذ نموده است.

مهندس امیر عزیزیان، کارشناس سازمان جهاد کشاورزی استان کردستان است. ایشان مدرک کارشناسی ارشد خود را در رشته بیوتکنولوژی گیاهی از دانشگاه تهران دریافت نموده است.

منابع مورد استفاده

ارزانی، ا. و ع. رضایی (۱۳۷۷) واژه نامه ژنتیک و اصلاح نباتات. انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد، شماره ۱۸۴.

King RC and WD Stansfield (2002) A dictionary of genetics (6th Edition). Oxford University Press, USA.

Poehlman JM and DA Sleper (1995) Breeding field crops. Iowa state Press, Blackwell Publishing Company.

Schlegel Rolf HJ (2010) Dictionary of plant breeding (2nd edition). CRC Press, Taylor & Francis Group, USA.

Yadav A (2008) The glossary of genetics, cell & molecular biology. <http://www.scribd.com/doc/21204063/>

Zaid A, HG Hughes, E Porceddu and F Nicholas (2005) Glossary of biotechnology for food and agriculture. Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome, Italy.